

Gazeta Olsztyńska.

GAZETA OLSZTYŃSKA.

z dodatkami »GOSK NIEDZIELNY« i »GOSPODARZ« wychodzi trzy razy tygodniowo i to na wtorek, czwartek i sobotę. — Kosztuje kwartalnie w drukarni 80 fen., na pocztach 1 markę, z odnośnikiem do domu przez listowego 1 mr. 24 fen.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody, stary.

OGŁOSZENIA

przyjmują się po 15 fen., reklamy po 20 od wiersza, korpusowego. W razie konkursu i wyskarżenia należyłości wszelkie rabaty upadają. Listy adresować: »Gazeta Olsztyńska« Allenstein Ostpr., ulica Dolno-Kościelna (Unterkirchenstrasse) 12.

Dziś: Kazimierza król. pol.
Jutro: Frzen. św. Wacława.
Pojutrze: Frvdelina. Koletv n.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Dziś: wsch sło. 6 43 zach 5 42
Jutro: » » 6 41 » 5 43
Pojutrze: » 6 39 » 5 45

Pogłoski wojenne,

które w ubiegłym tygodniu głośno się rozlegały po całej Europie, znowu trochę przycichły, ponieważ Rosya w ostatniej chwili zgodziła się, jak z Wiednia telegrafują, na wspólną interwencję mocarstw (pośredniczenie) w Belgradzie.

Chodzi teraz jednak o główną rzecz, a mianowicie o formę i treść projektów, które rządowi serbskiemu mają być przedłożone. Przy obradach nad tymi projektami pokaże się dopiero, czy Rosya szczerze myśli o porozumieniu z mocarstwami i chce iść z nimi ręką w rękę.

Widoki utrzymania pokoju zwiększają się jednak o tyle jeszcze, że rząd serbski wyraził podobno gotowość poddania się pod sąd rozjemczy, w którym by wzięły udział wszystkie mocarstwa z wyjątkiem Austro-Węgier i Rosyi.

Kiedy robotnik który w pierwszych dwóch latach wypadku (Unfallu) nie zgłosił się o rentę, traci prawo do renty, a kiedy nie traci prawa?

Napisał Dr. Trzebiatowski z Katowic.

(Dokończenie.)

Każdego czasu oczywiście może okaleczony żądać podwyższenia renty, jeśli nastąpiło pogorszenie; może oczywiście znów z tej samej przyczyny żądać renty, choćby przedtem już od dłuższego czasu renta była odjęta (§ 88 prawa).

Także jeśli powołane do tego osoby, jak lekarz lub pracodawca mylnie przedstawiają okaleczonemu, że renta mu się nie należy, że zatem wszelkie starania o rentę będą nadaremne i robotnik dla tego nie żądał renty przez dwa lata, to jednak jeszcze później urząd Rzeszy rentę przyznaje, gdyż robotnik był w błąd wprowadzony. Wyroki takie są dwa (Rekurs Entscheid. Band X. 3, Band X XVI. 100), ale niewątpliwie takie omyłki zachodzą częściej; a zatem po kilku latach jeszcze teraz niejeden robotnik o rentę starać się może, jeśli tego zaniedbał w pierwszych dwóch latach nie dobrowolnie, ale przez omyłkę znacznych osób, których zdanie mógł uważać za miarodajne.

Również nie nastąpiło przedawnienie w sprawie głuchoniemego, który dopiero po 2 latach starał się o rentę, albowiem urząd Rzeszy orzekł, że głuchoniemy z reguły jest umyślowo upośledzony, dlatego nie jest w stanie dochodzić swych praw (Rekurs-Entscheid. XIII. 10). Oczywiście także chory umyślowo nie jest w stanie do tego tak długo, póki choroba jego trwa. Zresztą może wtedy poręcznik, ojciec lub żona żądać za niego renty.

Nie następuje też przedawnienie, chociaż renta nie była wyznaczona i chociaż okaleczony nie żądał renty w pierwszych dwóch latach, jeśli już towarzystwo zawodowe (Berufsgenossenschaft) udzieliło na swój koszt jakiegoś środka, np. kuli, szkieł lub pasa i w ten sposób samo przyznało

się do obowiązku odszkodowania (A. N. 1904. str. 248).

Nie następuje też przedawnienie, jeśli robotnik żądał renty za jedno następstwo nieszczęścia w pierwszych dwóch latach, ale później dopiero wystąpił z żądaniem renty z powodu innego jeszcze następstwa niewspomnianego przy pierwszym ustanowieniu renty. (A. N. 1900 str. 671). Jeśli zatem ktoś doznał naraz okaleczenia ręki i oka i dostawał rentę za rękę, za oko zaś nie, ponieważ za oko zaniedbał żądać, to jeszcze po dwóch latach o oko może się upomnieć. Może jeszcze po 2 latach po tem samem jednem okaleczeniu żądać renty za jedno następstwo, jeśli przedtem już nawet przegrał proces o inne następstwo (A. N. 1901. 5. 170). Jeśli n. p. przy tem samem nieszczęściu były okaleczone i ręka i oko i jeśli robotnik tylko za rękę żądał renty, ale przegrał proces, ponieważ ręka się zupełnie wygoiła, to jeszcze po dwóch latach o rentę za oko zgłosić się może.

Ktokolwiek bez uniewinniającej przyczyny w pierwszych dwóch latach nie żądał renty, traci nie tylko sam prawo, ale traci także po jego śmierci rodzina, choćby śmierć nastąpiła wskutek nieszczęścia (A. N. 1897 str. 514). W innych jednakowoz razach, to jest byle nie nastąpiło przedawnienie, wyrok niekorzystny dla robotnika nie dotyczy też jego rodziny; to znaczy, żona lub dzieci z własnego prawa mogą dla siebie żądać renty, chociaż mąż lub ojciec już przedtem proces przegrał (A. N. 1903 str. 566); drugi proces może wypaść wtedy jeszcze korzystnie.

Widzimy zatem z powyższych wyroków, że urząd Rzeszy tłómaczy prawo wielkodusznie i korzystnie dla robotników; trzeba tylko, żeby robotnik sprawę temu najwyższemu sądowi przedstawił umiejętnie i ze wszystkich stron.

Co tam słyhać w świecie?

— Minister kolonii niemieckich w Afryce Dernburg oświadczył w piątek w parlamencie niemieckim przy obradach nad polityką niemiecką w Afryce, że rząd będzie odtąd prowadził w Afryce rozsądną politykę, że będzie oszczędzał we wydatkach, że będzie obchodził się po ludzku z murzynami i że będzie popierał wszelkimi siłami misye chrześcijańskie.

— Reforma finansów nie postąpiła ani kroku naprzód. Kanclerz zaprosił do siebie na poniedziałek posłów rozmaitych stronnictw, także centrowców, którzy od dwóch lat nie przekroczyli progów pałacu kanclerskiego. Na tym obiedzie parlamentarnym rozstrzygną się prawdopodobnie losy nowych podatków. W Bawaryi i Wyrtembergii polityka finansowa kanclerza wywołuje żywe niezadowolenie.

W sejmie pruskim obradowano w przeszłą sobotę nad etatem ministerstwa spraw wewnętrznych. Etat przyjęto po krótkich rozprawach. Potem przy etacie samego ministra spraw wewnętrznych, hr. Moltkego, poruszono sprawę prześladowania Duńczyków w Szlezwicku. Mówca z stronnictwa

nacyonaliberalów najostrzej wystąpił przeciwko Duńczykom i zażądał(!) nawet, że Duńczykom pozwolono w powiecie Tondern przemawiać po duńsku na zebraniach publicznych. Podobnie przemawiał mówca konserwatywny i wolnokonserwatywny. Bronił Duńczyków poseł duński Kloppenberg. — Chciał także przemawiać poseł nasz ks. prałat Jazdzewski, ale większość sejmowa zamknęła dyskusję i odcięła tem postać polskiego od głosu. W sprawie stowarzyszeń zapisanym jest do głosu poseł nasz ks. prałat Jazdzewski.

— Rosya. W Dumie toczyły się ożywione obrady nad sprawą głośnego szpiega i podżegacza Azewa. Był on równocześnie szpiegiem i rewolucjonistą. Przeciwko używaniu szpiegów i podżegaczy w służbie rządowej występowali rozmaici mówcy. Stolypin, prezes ministerstwa rosyjskiego, oświadczył, że póki trwać będzie spiskowanie rewolucjonistów i ich zamachy, póty rząd będzie się posługiwał szpiegami(!). Azew był prostym agentem policyi, którego zdradził rewolucjonistom naczelnik tajnej policyi, Łopuchin. Dla tego też aresztowano ostatniego.

Wiadomości kościelne.

Chełmińska dyecezya. † Dnia 25 b. m. zmarł po dłuższej chorobie, opatrzony Sakramentami świętymi ks. Oton Radtke prob. w Walichnowach, w 72 roku życia a nieomal skończonym 45 roku kapłaństwa. Na opróżnione teraz probostwo Walichnowskie prezentuje naczelny prezes Prus Zachodnich. W latach 1848 do 1856 był proboszczem w Walichnowach ks. Jakób Kozłowski, który jeszcze urzęduje jako proboszcz w Radowiskach, podczas gdy trzej następcy jego w Walichnowach już umarli (ks. Rejman, ks. Robert Schultz i ks. Radtke).

Litwa. Sąd w Pskowie skazał księdza Borodnicza, byłego proboszcza w Miorach na Litwie, na półtora roku fortecy za nawracanie ludności schizmatyckiej na katolicyzm. Ks. B. przebywa obecnie na wygnaniu w głębi Rosyi.

Fulda. 23go lutego odbyło się tu w kościele klasztornym na Frauenberge uroczyste nabożeństwo na rozpoczęcie 700 letniego jubileuszu zakonu franciszkańskiego. Biskup odprawił sumę pontyfikalną. Kaznodzieja mówił o wielkim znaczeniu owego zakonu mianowicie w 13 stuleciu.

Biuro „Straży“ i biuro Informacyjne P. O. K. W. przy Alejach (ul. Wilhelmowskiej) nr. 18 w podwórzu jest otwarte codzień rano od 10—1 i 4—6, w niedzielę i święta od 12—1. Adres: Dr. Ta deusz Jaworski Poznań—Posen. Telefon 640 tylko w godzinach 10—1 i 4—6.

Prosimy o nadsyłanie wiarogodnego materiału, jako to: zakazów i rozporządzeń policyjnych i administracyjnych, nadużyć komisarzów, landratów i urzędników stanu akt sądowych, wyroków itp. — dla użytku posłów naszych.

Baczność!

Poszukuję 8 chłopów i 20 dziewcząt. Płaca dzienna dla chłopów 1,40, 1,60 i 2,00 m. przy końcu 1,30 m.; dla dziewcząt 1,00, 1,15 i 1,30 m., przy końcu 90 fen. Przytem wolne utrzymanie, wolna podróż tam i z powrotem. Reszta w kontrakcie. Znaczek na odpowiedź.

Jan Kilichowski
Kl. Plochoczin bei Warlubien.

Prawda

niezaprzeczoną jest, że w Olsztynie nabyć można najczystsze i najtaniej wszelkie instrumenta muzyczne, gramofony, fonografy, karynkę, skrzypce, harmoniki itd. itd.

W domu wysyłkowym

A. Kundt'a
przy ul. Górnej.

Wóz roboczy

na parę koni w dobrym stanie tania tanio na sprzedaż.

Franc. Poschmann
w Szelałowie.

Sprzedaż drzewa.

Każdego czwartku po południu od 2-5 sprzedaje się w oberży p. Jatzkowskiego drzewo z mego lasu w Baldach i to: grabowe i brzożowe kneble i szczapy.

Szczególnie korzystna oferta dla karczmarzy i prywatnych.

Z powodu przebudowy mego interesu zamierzam zapasy moich towarów zmniejszyć i wyprzedają teraz wszelkie towary kolonialne, delikatesy, wino i cygara po znacznych zniżonych cenach

Jerzy Wentzkowski
Wartembork.

Na Wielki Post

polecam tanio:
najlepszy olej litr 0,50 m.
cukier funt 0,25 m.
śliwki (szwaczki) funt 0,20 m.
owoc mieszany funt 0,20 m.
najlepsze śledzie 3 sztuki 0,10 m.
kopa 1,75 m.

Max Marcus
Olsztyn, Rynek 16.

LOS Y

królewskiej loteryi na konie, główna wygrana zaprzęgi czterokonny wartości 10,000 m., wyciągnięcie 26 maja. Cena losu 1 markę. Poleca eks. „Gaz. Olsztynskiej“.

Pod redakcją Władysława Pięknego w Olsztynie.

Na Wielki Post

polecam

wszelkie gatunki śledzi codziennie świeżo nadchodzące ryby wędzone, sery, najlepsze marynowane ryby w największym wyborze, jak w latach ubiegłych, dobry olej siemienny litr 60 fen.

Śledzie wędzone
z własnej wędzarni codziennie świeże.

Cenniki na artykuły postne wysyłam darmo i franko.

Juliusz Rogawski
w Gutsztacie.

Zdrowie to majątek!

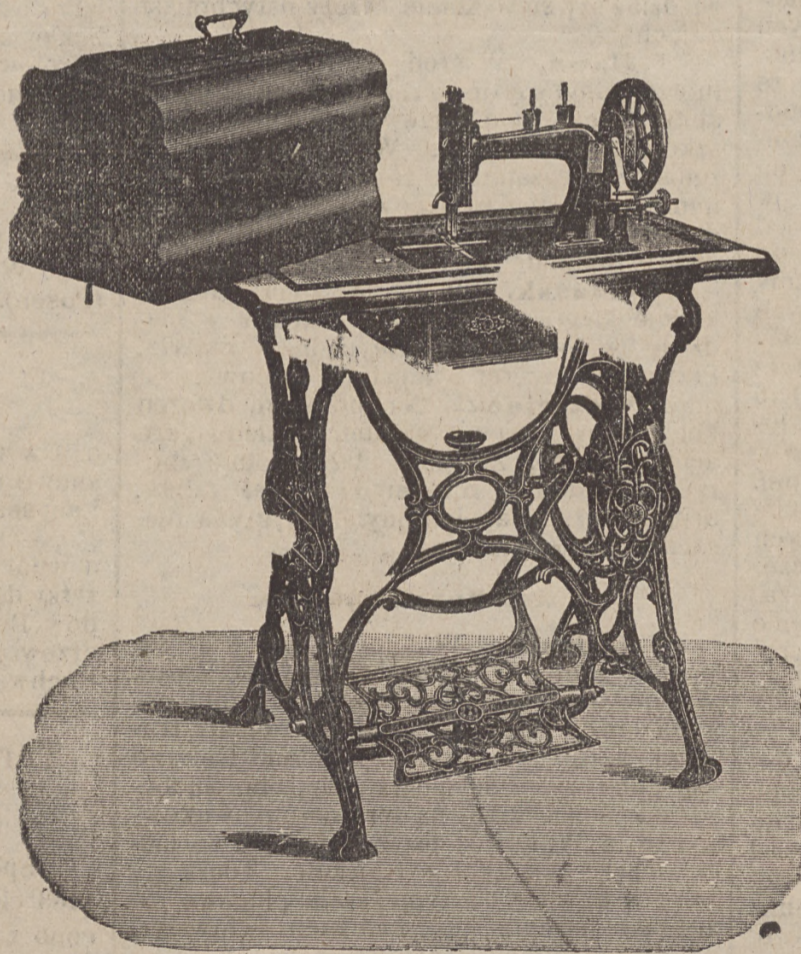
Kto cierpi na kaszel i dychawicę, niech używa nasz niezrównany środek **Elanol** przeciw tym chorobom. Skutek pewny. Cena 3 i 5 mk. — Na reumatyzm i rwanie w kościach: **Stenokur** w cenie 5 i 9 mk. — Na rany otwarte, liszaje i wszelkie okaleczenia: **Viskokur** po 4,50 mk. — Na żołądek mdłości i brak apetytu: **balsam i herbata św. Wojciecha**, cena 2,50 i 4,00 mk. — Na odziebliznę: maść za 1,50 mk. — Na wypadanie włosów: **Wegitabil**, balsam na włosy, butelki po 3 i 5 mk. — Wszelkie zanieczyszczenie krwi, z którego jedynie biorą początek choroby, usuwa **herbata św. Wojciecha**, w paczkach po 1,00 i 2,50 mk.

Kogo zawiodyły inne szkodliwe lub bezwartościowe środki, ten niech się przekona w działaniu podanych tu środków, a wnet uzyska swe siły z powrotem, bo środki te nie są nowe lecz tysiącrotnie wypróbowane.

Baczność przed naśladow. — Jedynie prawdziwe z firmy

W. Wyrzykowski, G. m. b. H. Gnesen.

10 najwyższych nagród!

L. HIRSCHFELD.

Starą oblekę jako i gotowe spodnie własnej roboty poleca

E. Zbiek, Olsztyn,
teraz ulica Liptacka 28 obok karczmarza p. Biernata.

L. Hirschfeld poleca

postawę

(Deckengarn)
we wszelkich kolorach.
Nowe podiatel

Od 45 m. począwszy tylko za gotówkę.

Tanio! Tanio!

Surowa niciana bawełna paczka 1 mk. Jako i inne świeże gatunki

bawełny do tkania jako to jedwabna »Schewigta« pozamentowa sukienna z polyskiem będą teraz po najtańszych cenach wyprzedawane. **Czerwona niciana bawełna** już od 1,60 mk.

Ubrania damskie i męskie w całości lub poprute

farbuję i czyszczę dla mych odbiorców znacznie taniej.

M. Kuck,

Wartembork, p. kośc. ewang.

✚ Kobiety! ✚

jeżeli wszystkie środki zawiodą, proszę użyć przy obrukcyi **japońskiego proszku** (Japanpulver)

Skład: Flor. Anth. nobil. jap. pr. Pani M. w B. pisze: z japońskiego proszku byłam bardzo zadowolona.

Puszka 3 m., zaliczka 3,30 m. Medizinal Versandhaus H. Scheffler, Magdeburg-N. Rogätzerstrasse 79.

✚ Hygieniczne artykuły.

Cennik darmo, w zamkniętej kop. za zwrotem portorya.

5 chłopów, 8 burszów i 40 dziewczyn

potrzebuję na folwark do Meklenburga. Chłopy dostaną 2,25 m., dziewczyny i bursze 1,50, 1,75 i 2,00 m. Wolna podróż tam i z powrotem. Odjazd 15 marca. Zgłosić się pod adresem: Aufseher **J. Wojak**, Odry p. Gothelp Wpr.

Zegarek z łańcuszkiem za 2 marki.

Z powodu zakupu znacznej ilości zegarków wysyłamy 1 elegancko pozłacany, 36 godzin idący zegarek ankorowy z pięknym łańcuszkiem za tylko 2 mk. do tego 3 letnią piśmienną gwarancję. Przy odbiorze 3 sztuk za 5,50 mk. Wysyła za zaliczka przez **Preuss.-Schles. Exporthaus A. Gelb, w Krakowie 54.** Za niepodobające się zwracam pieniądze.

Do własnego użytku i zarobku do 5 marek i więcej dziennie

maszyny do więzienia pończoch i trykotów od 120 mk. na spłatę. Nauka darmo, robotę też odbieram. Cennik fabryczny za 30 fen. w znaczkach.

St. Lewandowski, Bromberg
Brükenstr. 2.

500 mk. nagrody

wypłacę każdemu, kto po użyciu **Kothego wody na zęby**, butelka po 60 fen., cierpieć będzie ból zębów, albo komu z uszczuć będzie. **Georg Kothe Nachf. Berlin.** — Do nabycia w domu wysyłkowym **J. Chmurzyński** Schwetz a W. Bergstr. 2.